

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок ч. 10, II пов.
Конто почт. шваб. 504-060.
143,322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зол.
Частіше 15-00
Піврічно 30-00
Річно 60-00
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр.
Фр. Чехословаччині 30 ч. к.
— в усіх інших краях по 7-50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Пресова конференція в „Рідній Школі“.

В четвер 14. ч. м. відбулася у Рідній Школі пресова конференція. На конференції були присутніми майже всі українські преси. Голова Гол. Управи проф. І. Голушчинський підкреслював короткою промовою, питаючи представників преси та засновуючи згадані конференції. Пресою скликав конференцію у зв'язку з деякими перипетіями, які відбулися між ними. Голова Гол. Управи доводив, з однієї сторони завдання вищої громадянства — з другої натиск з протилежної сторони. Тому преса повинна доглядати про „трудності Головної Управи і правного і троїстого характеру.“

В черзі інш. В. Кузьмич у доповіді рефераті подав цілу низку інформації про правне положення Р. Ш. та про так звані „правні“ труднощі.

Далі скарбник Гол. Управи дир. О. Радловський подав низку цифр, що ілюструють матеріальний стан Рідної Школи. Річні видатки Рідної Школи на удержання шкіл, бурс, дитячих садків, збірних лекцій, бібліотек і т. п. перевищу-

ють один мільон золотих, не уключаючи в це видатків на удержання централі. Бюджет Рідної Школи дефіцитний. Виплати, які має Головна Управа, постійно зростають. Коли порівняти ці цифри з цифрами попередніх років, то вони показують спадок на 56 і більше відсотків. А вже в застрашувачий спосіб зменшила жертвенність американських українців. Внутрішня безпроцентова позичка Р. Ш. не дає сподіваних вислідів. Дотепер депозитовано 165.935 зол. позичок, котівкою до Гол. Управи виплачує сума 117.704.18 зол. Всіх золів Рідної Школи, разом з доплатами Круглих, в тепер оцінює 600.000 золотих. В цифру це вчислено вже й внутрішню позичку. Головна Управа випрацювала план, який у своїй основі надає найбільшу увагу на опадіння у видатках та поширення серед громадськості ідеї жертвенності для Рідної Школи.

По рефераті дир. Радловського відбулася дискусія, в якій брали участь всі представники преси та члени президії.

Конференція тривала понад три години.

Справа нового губернатора для Закарпаття ще не вирішена.

Ужгородський „Наш Карпатський Голос“ у своєму найновішому числі з 13. ч. м. повідомляє, що в справі іменування нового губернатора для Закарпаття покищо не чути нічого. Уряд продовжив декрет президентів Мадарікові до підпису, але президент ще не підписав. На становищі губернатора пропонували, як ми вже згаду-

вали, о. Константин Грабар, теперішній посадинок Ужгороду. Тому, що проти його номінації висловили протести деякі москвофільські крути, зокрема москвофільські студентські товариства. „Наш Карпатський Голос“ вірить, що ті протести мали успіх і через те, мовляв, кандидатура о. Грабара захитана.

Мін. Косцялковський твердить, що українці вбили мін. Перацького.

СПРАВА ОБВИНУВАЧУВАНЬ ПОЛІЦІЇ.

На закінчення нарад скарбово-бюджетової комісії сенату над бюджетом м-ства внутрішніх справ виголосив промову мін. Косцялковський. Він ствердив, що підчас дискусії переважно критикували поліцію. Поліція залежала від дуже строгого регулювання й за кожну провину його карають. Тому то міністер в сойм. комісії сказав, що такі заклади, роблені поліцією чи іншими держ. службовцями і подаровані їх назвища в комісії чи на пленумі сойму, це велика кригада для них, бо ті заклади нествержені. Чи панове вірите в те, говорив міністер, що в горожанстві, з хвилиною як він надягне однострій, відразу змінюється кровожадні інстинкти. Чи може це націоналізм примета, чому бесідник заперує. Не чую міністер закидів супроти поліційних старшин. Це значить, що вони добрі. Найкраща поліція в світі, це польська поліція. Це не лише думка міністра, хоч він відвідав різні краї, всюди бачив різницю в хосен Польщі. Доказ на це, що за організаційними зразками приїждять представники закордонної поліції. Справа користування зброєю дуже дразнива. Коли є рахунок та вбиві, справа йде до прокуратора. Зброя викликає поліцію тому, що агресивність супроти поліції в Польщі дуже велика. Одною з причин, чому поліція вживає зброю є поведінка опозиції, яка шкідливою критикою поліції роззурювало горожан і робить їх настирливими в відношенні до поліції.

НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ.

Переходячи до промови сен. Макуха сказав міністер, що його бажало вплинути в дискусію на тему національних меншин, головних української меншини та роблять це при кожній нагоді. Не бачить причини, щоб при кожному бюджеті щороку міністри ан. справ говорили про нац. меншини. В своїх промовах у сойм. бюджетовій комісії і на пленумі сойму, в яких говорив про рівність усіх горожан супроти обов'язкових прав і принципів має на думці й нац. меншини. Признає, що є деякі спеціальні болячки, програми й бажання меншин, та воно вже непрактичне. Політичну заяву про свої погляди на справу нац. меншин у Польщі виголосить тоді, коли вважатиме це вигідним і зможуть.

МІНІСТЕР ВІРИТЬ, ЩО ПРИЙДУТЬ ІНШІ ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНЦІВ.

Кому маю давати заяву, українській суспільності, чи вам, панове, що вважаєте себе т. зв. представниками української суспільності? Українській суспільності зумію дати її в формі, яку вважатиму відповідною та слушною. Вам її не даватиму. Що до вас, сьогодні вже не маю ніяких сумнівів. Приходите до мене й тоді наші гутірки мають зовсім інший характер, а потім стрічаюся з великими несподіванками на згаданому форумі. Ваші виступи в сойм, ваші заяви (це ост. слово міністер сказав по українській) внутрі й зовні невіддільні з тим, що говориться в невеличкому гуртку. Не думаю, не хочу брати участі в цій дволичній грі. Панове домагаються від нас, представників польської держави, декларацій і приречень, а самі досі ви ніколи не заявляли, що ви лояльні й вірні горожанам польської держави. Чи в сойм, чи тут у сенаті промови пос. Левинського й сен. Макуха дають мені щораз сумнівний досвід. Ви добре свідомі того, що ви останні могли бачити. Прийдуть інші, молоді, які зуміють знайти з нами спільну мову й реально програму праці для щастя своєї суспільності й великої Річпосполитої, якої вони горожани. Подібних до вас більше вже не буде, не буде тому, що українська суспільність не хоче вже їх вибирати. На мою думку наша діяльність шкідлива не лише для польської держави, а передовсім для української суспільності в цій державі. Ця суспільність від нас відсувається та відвертається. Тратите грунт під ногами й тому виголошуєте ваші великі заяви, останні ваші заяви, щоби — як відійдете з вашого становища — залишити про себе переконання, що в польській державі багато гірше, ніж було для вас в Австрії та що вже більше нічого доброго від польської держави не сподіється. Заподіюєте народові крикату, яку лише польській державі може заповіяти. Це не фраз, а ці речі можна ствердити на основі документів. Це не є шлях для укладання спільного української суспільності з польським народом, що живе спільно на одній і тій самій землі. Це шлях до відриву та розколу.

Матеріали на мужеські убрання

спортові, візитові, фрак і смокінги з найліпших Бельських фірм, як і самі оригінальні англійські у величезному виборі — поручає

Дім Моді

Львів, Марійська пл. 4. Європейський Готель

Обслуга в українській мові.

СПРАВА ВБИВСТВА МІН. ПЕРАЦЬКОГО.

Панове з Клубу Народового при кожній нагоді торкаються Берези Карпівської. Українці досі мовчали. Перший п. сен. Макух згадав ні про Березу, бо коли вся опозиція говорить про Березу, то це й українців уповідає, щоб і вони її торкнулися. Та пан сенатор Макух, від заторкування Берези краще бути адалека; бо хто каже „Береза“, хай має чесність сказати рівночасно „Перацький“. Так відомо, що б. м. Перацького вбили українці. (Сен. Макух: Суду ще не було). Ви кажете, що розправи ще не було, а ви, панове, добре це знаєте, що перше призначення до вбивства міністра Перацького було в бюлетені крайової ексекутиви та в „Українському Націоналісті“, де стверджено, що мін. Перацький був найбільшим шкідливим української справи. Рівночасно ч. 7. 18. „Розбудови Нації“ в числі, присвяченому революційній смерті Головінського поміщено п. 8. „За будучину націю“ напад на мін. Перацького. В цьому числі не заважали викнутися на вапного мінвищого духовника митр. Шептицького. Стверджено, що Перацького вбили українська організація. Цілий гурт бовивків приїхав до Варшави, щоб виконати це осоружне вбивство на особі міністра Річпосполитої. Чи в інших державах могли бритословувати таку політику після вбивства міністра вн. справ, яку пригосували в нас до середовища, з якого вийшов вбивник? Хай панове привадумаються, що сталося б. в нас всіми, колиб це було деінде. Панові не було сьогодні дискусії на цю тему, бо не було сенатора Макуха. Тому не гадаю з вами дискутувати й тому раджу вам авторкування справи Берези оставити кому іншому.

Гимн військ Ліги Націй.

„Манчестер Гардієн“ розписав конкурс на укладання гімну, не більше як 10 рядків, який надавався би для співання міжнародними військами підчас виконання служби, як ост. часами в Сарині. Прислали різні гімни, починаючи від гумористичних, до чого дали нагоду подіти на тілі співжиття різних орієнтацій і національностей при одній черці, кінчаючи на поважних, типових своєю строгою простотою протестантських і англіканських.

Один із них починається: „Ми герольди твоєї миру на землі, на Богів призвах“. Інший „Налі прапор зорями іскриться під усіми небами“. „Манчестер Гардієн“ зобов'язує, що саме зоряний прапор (Зв. Держави) постійно неприсутній на міжнародних стрічках.

Першу нагороду дістав Леслі Нікольс. Гимн його говорить про тих, що присвячували високому ділу, що сягають до кордонів держави, що зброєю служать законам і справедливості й хоч на чужині тужать на Голандію чи Швецію, всеж знають, що завдяки їх трудам світ був щасливий, а тимчасом і їх батьківщина.

Жартівливий характер має гімн, що дістав другу нагороду „Ноксольорія“ (від назви президента правлячої комісії Ліги Націй Нокса).

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ЗЧЕНИЙ.

МОСКВА, ПАТ. В сраї арештували „ученого“ Соясова, що послався в фальшивими документами й дипломомати й 4 місяці викладав політичну економію в місцевому педагогічному інституті й діставав по 250 руб. за годину викладів. Виявилось, що Соясів, це був комуніст, якого зовсім не знали в цьому інституті.

Українська мова в богослуженні.

(Генега ухвали Волинського Єпарх. З'їзду).

Серед усіх ухвал недавнього Волинського Єпархіального З'їзду найбільшу увагу звернула на себе постанова про українську мову в богослуженні. Ще недавно здавалося, що притих на Волині дух за українізацію богослуження. Не збільшувалось, але скорше зменшувалось число церков, де Службу Божу правили по українськи в живій мові. І ось Єпархіальний З'їзд, з перевагою духовенства на ньому, одностайно висловився за засадою живої української мови в богослуженні.

Як це могло статись? Думаємо, що панотці голосували за цією ухвалою з переконання, знаючи як засадничо вирішує це питання богословська православна наука. Міг вплинути на рішення З'їзду і цей момент, що введення української мови в богослуження безперечно наблизить наряд і до Церкви і до духовенства, бо чужою була для українців московська ерархія з її чорносотетним політиканством, а московська вимова церковно-славянського тексту могла робити чужою і саму церковно-славянську богослужбову мову.

Безперечно, у голосуванні панотців відчувалася голос і самої волинської пастви, себто народу. А в народі справа української богослужбової мови була давно вже спопуляризована завдяки невтомній праці д-ра А. Річинського та всього незалежного українського громадянства, що з ним у цій справі йшло. Згадати хоч організацію відомого Луцького Церковного З'їзду. І мимохіть тиснеться до голови думка: Чому ж не було на З'їзді цього видатного національно-церковного діяча? Хто знає волинську церковну історію за останні роки, тому не трудно буде знайти відповідь на це питання. То відомі кола „Української Ниви“ намагалися скапіталізувати для себе працю д-ра А. Річинського та всього українського незалежного табору. Можна бути певним, що і нинішня ухвала З'їзду тієї кола будуть ставити в заслугу виключно собі. Так само і російсько-митрополитальні сфери будуть посягати дотичну ухвалу З'їзду присутністю на ньому послів з ББ, щоб бодай у цей спосіб ослабити той удар, що розторожив їх ідеологічні позиції. Очевидно, могла мати деяке значіння і присутність на З'їзді послів з ББ, але тільки опісля, оскільки думка послів у цій справі була одностайна з думкою і настроєм самого духовенства. Адже не пішов З'їзд за пропозицією самого Пешного про перенесен-

ня Волинської Консисторії з Кременця до Луцька...

Можна заризикувати парадокс, що сам митрополит Денис у більшій мірі причинився до ухвали З'їзду в справі богослужбової мови, ніж послі з ББ. Адже не міг пройти без відгомону цей факт, що саме митрополит Денис з власного лише почину „благословив“ недавно переклад богослужбових книг на польську мову. Як же цим фактом була поругана та захитана ця ідея священної мови (церковно-славянської), що її так фанатично боронили на Волині сам митрополит та ставни московського православ'я!

З другого боку, даючи ясну відповідь на питання богослужбової мови, З'їзд хотів скинути з тим безприкладним та деморалізуючим крутізмом, що його дозволяла собі варшавська митрополія. Пригадайте собі цю вічну колумніку: За часів митрополита Юрія Денис, тоді волинський ординарій, благословив відправу в українській мові, бо рахується ще з українським громадянством; кілька років пізніше вже на митрополитомому престолі він, нехтуючи думкою українців, забороняє українську богослужбову мову. А коли варшавська митрополія дістала знову дощукальний удар від Української Парлам. Репрезентації та народу у зв'язку з її пробою ввести новий стиль, то зваляється відомою ухвалою Св. Синоду про українську мову в бо-

гослуженні. Ця ухвала Синоду, на яку між іншим покликається і постанова Волинського З'їзду, вже остаточно і фундаментально вирішує справу богослужбової мови. Та проте митрополит далі пробує розпучливо рятувати страчені позиції. Різними способами, і тайними об'явками і свідми пастирськими посланнями, він осуджує ідею живої української мови в богослуженні. Аж... несподівано „благословив“ переклад літургійних книг на живу... польську мову.

Нині скінчилось, хвалити Бога, це анархічне крутіство. Чиста ідея перемогла. І як це добре сталося, що на З'їзді реферував цю справу богослужбової мови М. П. Кобрин, учитель арх. Олексія та багатьох панотців Холмщини і Волині, найавторитетніша повага у богословській науці, член Передсоборного Зібрання та автор наукового реферату про живу мову в богослуженні для Собору. Безперечно, він також причинився до спопуляризування та переведення ухвали про українську мову в богослуженні.

Одначе сама засаднича постанова Св. Синоду, що благословляє церковну відправу в українській мові, без всякого сумніву є заслугою першої Української Парламентарної Репрезентації, на чолі якої стояв тоді покійний сенатор М. К. Черкавський. Заслуга тут очевидно й самого українського народу, що своєю постановою боротьби в колах митрополії в справі нового календаря дав можливість своїй Парлам. Репрезентації добитись історичної постанови Св. Синоду про українську мову в богослуженні.

Волиник.

Прохарчування і студії.

Нашій молоді на увагу.

Число вашої молоді в середніх та вищих школах рік-річно паде. Вигляди на майбутнє не кращі. Підвищено шкільні такси, введено т. зв. добровільні оплати, не завжди талановиті діти державних функціонерів при знижці оплат упривілейовані, коли останки наших людей на державних посадах зникають, нумерус клязусе дошкулніше ніж на інших національностях відбивається, можливість дістати стипендію смішно мала, виїзд зв'язаний із труднощами паспортними, нострифікаційними та зарічковими по укінченні — все те при загальній зубожині відстрашує батьків послати діти в школу. Та тільки темнік і крайній дефіцит каже спускатися на дно. Доки люди на живє, обов'язком її є шукати виходу з ями.

Куди попала, хай би вона, не знати як була глибока та воноча. А вихід часто-густо є, але тільки для того, що його шукає.

Високі оплати та брак засобів на прохарчування є головною причиною дезерції молоді від науки. Бурси, академічні доми, комітети опіки тільки євельничку можуть дати поміч. Рятунку треба шукати перше в собі та близько себе. Нам потрібніші одиниці, що самі пробивались у світі, ніж ті, що повійково вились, чіпаючись підпор. Не амно подати універсальної рецепти, та всеж досвід життєвий не гірший від золотого в золоті. Удержувалася в аз другої гімназійної аж до скінчення університету сам, з невеликими а неправильними доплатами з дому. Лекції вистарчили мені на харч.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Чи всі можуть увійти до літератури?

У ч. 1-ім з 1935. р. „Давонів“ находимо статтю „Українська література XIX і XX. в. в У. З. Б.“ (Український Загальний Енциклопедію). Якби не йшло тут про „Енциклопедію“, що має всьох читачів і передплатників, отже і таких, як редактори „Давонів“, можна б на таку статтю не відповісти. Але видавці нашої Енциклопедії в Коломиї теж напевне охвилювались; деякі коломийські автори не ввійшли там до огляду літератури!

Анонімний добродій „Атос“ дивується, чому ж в цьому огляді пропущені кілька десятків прізвищ і певний, що я „в суто інформаційну, об'єктивну статтю висів свій квазі „естетичний“ суб'єктивізм“ і не допустив на Парнас несимпатичних мені авторів. Мою статтю перчитували перед друком редактор цього тому д-р В. Сімович і В. Дорошенко; це люди справедливі та знають нашу літературу. У статті пропустили ми через недогляд у списку на ст. 801-ій у 4-ім ряду прізвище В. Софронова. Із 34 наведених у „Давоні“, а неограниченною мною інших авторів, до огляду могли би ввійти з великою бідною щонайбільше ще три-чотири; могли би — та не мусять.

Із прикладів, які входить у своїй статті автор, виходить, що він дуже слабо відрізняє справжніх письменників від авторів змичених популярних книжок і талантів від графоманів. Досі в нас панує погляд, що кожний, хто щось, це письменник. Десятиліт набивали нам у школі голову творами і письменниками, що дивували нас своєю майністю та примітивізмом. Кожна література починається від того, що перші писані твори, хочби найслабші, ставлять її пам'ятками, зрештою тієї літературної вартості.

„Історія літератури“ Осоносського приймає за принцип, що треба згадувати всіх, що щось видали; навіть таланту там не було. Та сама

традиція залишилась на довгі роки на львівських кафедрах літератури. Як довго на видання фільозофічної секції „Записок Наук. Т-ва ім. Шевченка“ мав вплив Франко, літературні студії говорили там про літературу; коли його не було, „ликува метод“ як досі, поділяв там на тому, що дослідники часто зупиняються поважно на творах та авторах, яких можна би відпустити археології.

Давно вже минули в нас ті часи, коли кожний, хто видав збірку поезій або оповідань, ставав автором. Наша преса віддавна дає приклади, що люди, які не мають ніяких претензій до літератури, дають у фавелетонних правління в подорожі, виписи, оповідання періоду кращі, ніж неодні видані окремими книжками. Наша інтелігенція почала вже відрізняти книжки для загалу, виховні, шкільні, пропагандивні чи сензаційні від творів, в яких відчуває подих літератури. Залишається ще справа таланту — найважливіша, найважча.

У літературі подекуди стверджуємо те саме явище, що в техніці: хто нині придумав авто, яке нагадуватиме перші машини дуже примітивні або навіть найдешевші Фордовські моделі, того не можна вважати винахідником і його винаходу ніхто не приймає. Нині сотні й тисячі людей можуть писати вірші та оповідання такі, як їх писали наші пересічні письменники кількадесят літ тому і саме тому, що йти на готових зразках можна йти без таланту, такі автори нагадують винахідників, що спійнались із своїми старими моделями, нині вже безвартинні.

У великих європейських народів виходить декому кілька нових добрих книжок, щодня появляються нові автори, яких можна навіть із примітивністю читати. Чи істнує навіть найбільший підручник літератури, що згадував би про них? Історія літератури — не книгарський каталог. А вже коротка огляд цієї літератури не може згадувати сотні прізвищ, головню тоді, коли вони з літературою не мають нічого спільного.

Автор огляду сучасної літератури мусить сам

рішити на підставі знайомості творів, кого вважає талановитим — таким, що його йма в літературі залишитись. Тут він мусить брати на увагу головню тих, що своїми творами посують бодай на міліметр уперед якийсь жанр літератури, її форми, ідеї, змагання. Якщо він помиляється, на це дадуть відповіді критики, що прийдуть після нього. Автін талановито написані книжки не старіються і неодна така книжка оперед 30 літ тепер свіжіша, ніж багальні та порожні чинішні.

Добродій, які уявляють собі, що критик повинен за особистими симпатіями, ніж за переваженням про вартість твору, — опросту наймилі люди. В інтересі критика, як і доброго купця, говорити правду про товар, що його має перед собою, бо інакше він хутко втратить довіру і до своєї чесноти і до свого знання. Нехай панове редактори із „Давонів“ повірять, що примітивне було мені втягнути до огляду літератури ще 30 галицьких поетів, ніж ралієвських. „те, чому Гжицький, Микитенко, Воскресенсько або Трепник кращі від авторів, які до милоди панують „Атос“ — треба би довго (може і без успіху) розяснювати.

До імен, поназбираних у „Давоні“, можна би додати таких самих іще дві сотні: — досить було б переглянути річники „Літ. Наук. Вістника“ та інших журналів. У самому „Навустріч“ за один минулий рік друкувало 100 наших „творів! В антології Франка „Акорди“ оперед 30 літ найдетте більш 30 віршів, нині востім забути.

Наша література розвивається в європейському зрештою. А хто хоче говорити про її розвиток, той мусить не тільки знати її дотеперішні стани, а йти відрізняти талант від писанини, але ще й брати на увагу методи досліду чужих великих літератур. Зрештою, кожний має таку міру, яку собі створить; усе залежить від матеріалу, яким орудує і на якому розуміється. Було би мені багато прикріше, якби мої погляди на літературу покривались із поглядами редакції „Давонів“, ніж коли вони з нею розходяться.

Дешевий місяць

У ВЛАДНОМУ БАЗАРІ — Львів, Бойків 12.
Усі товари по рекламних цінах!
Для прикладу: штрукси 1-80, флянели 60 сот.
перкаліна 70 сот. Полотна 55 сот.

чипки, одяг, а на бібліотеку мою та на театр в відсотково більше видавав, ніж по скінченні шкільної. До бурси ніколи не подавався, учив навіть своїх товаришів, або приготував приматистів до матурі. Таких як я було більше в козачій класі. А нині?.. Тепер, скажуть, нікого нам учити! Та я до гіркої правди додаю ще одну. Їх свяжкою нині шукати гімназистів чи матуристів, щоб уміли приготувати з усіх предметів приватиста чи до вступного іспиту навіть учнів з нижчих класів. І саме ця обставина свідчить про нижчість теперішньої школи ступістю передовою більшою, як те, що якихсь там предметів тепер менше вимагають. Фактом є, що навіть за теперішніми вимогами молоді майже не вміє, бо за мало часу і праці витрачає на обов'язкові предмети. Не вміє заробляти їм, де могла би.

На університеті, в літах нестачі підмоги, голодував я, бо за зарплати було трудно, коли треба було віддатися студіям зовсім. Почав рятуватися тим, що перейшов на харчі, зложив з молока, м'яса, хліба. Добував деколи ласощі з м'ясної ковбаси та з дрітливих цукорних виробів. Ціла імпреза закінчилась сухотами в горілий кінчик легеня. Сухотів я слезався хоч з трудом, хоч досвід був за дорогий. Та всеж дорого куплена наука придалася мені в подальшій житті.

В 1915 р. попав я як цивільний в'язень за Урал. Спочатку з мусу, далі по заставі почав харчуватися виключно молоком та хлібом, хоч м'ясо, товст були тоді там дуже дешеві, а мої доходи дуже великі. Підчас трьох літ побуту в неволі я ледви кільканадцять разів мав до діла з м'ясом або іншою „людською“ стравою. Доля кинула мене по літах війни на польський далекий захід та привезла жити єдинцем, відірваним від сім'ї. Майже дев'ять літ жив я виключно хлібом і молоком. З тим я не афішувався, але люди знали. Одні мило-

сердилися, другі глузували з мене поза плечами. За тих дев'ять літ заощадили я на власнім харчі не менше 8 до 9 тисяч золотих, що їх обернув на науку дітей.

Про харчування майже нічого не читав я. Та мій більш тринадцятилітній досвід є також науковою книжкою хоч неопублікованою. Для моїх 70 кг. ваги вистарчало на день півтори літра незбираного молока та 70 декаграмів разового, найкраще пшеничного хліба. Працював у у службі бездоганно, поза службою, вдвоє, троє більше. На дзві не спав я, хоробливих якихось проявів через односторонність харчів не добачував, сили до праці мені ніколи не бракло. Перед чотирма літами по кількатижневій м'ясоїдстві полився у мене артритизм, який зник по переході на квасне молоко, при недовгих ліках. Явля, як головний харч, відкинув я ще в університетських часах. Нині знаю, що він веде до негуд кормового каналу та жовчечних камнів. При праженому молоці користним було переривати деколи сировиною з сировини чи дещо городовиною. Підчас трилітнього живлення квасного молока навіть і зимою і сировина була зайва. Тепер тут у мене на провінції літра молока коштує 15 сот., а кілограм разового хліба 20. За 12 золотих місячно знову міг би я прохарчуватися без шкоди для здоров'я. У Львові, де все те дорожче, не перейшло би удержання вище 20 золотих, а так само в Вільні чи Кракові.

Я датекий від того, щоб накласти свою думку як єдино раціональну. Не кожний перемаже свою волю, зрікаючись приємності різноманітності в харчах. Навіть своїх дітей не привозував я до цього (хоч щоправда не було потреби). Та коли чую, що хтось кидає студії тільки тому, що на прожиток не має більше місячно як 30 золотих, або живе на ковбасно-росолово-чаєвих харчах та помагає розвиватись сухітничим бактеріям, мушу мілосердитись та подати дрібку життєвого досвіду. Деякде, але у таких Львові, при зразково гігієнічній відживності, стерилізованім і дешевім матеріалі, який дає Маслосоюз є краща змога це перевести, ніж мені у моїх місцях побуту. Може кому це пригодиться.

Г. Говилівський.

Становище і значіння української мови.

Ціх тактих наголосом мав при заповненні екзамену Берлінського університету проф. унів. і Міністері д-р К. Г. Маер цінний реферат, який зробив велике враження на присутніх. Висладе проф. Маєра має те значіння, що дав змогу в такім важкім науковім місці, як Берлінський університет дати ясну відповідь тій частині німецького достоту, яка цього питання зовсім не знає, та причинився чимало до його осмислення. Висладе проф. Маєра важний далі аж до того, що науковий світ західної Європи відрив уже давно з колишньою російською „темою“, оперуючи не на наукових дослідках, але на уяві з 1876. року.

Проф. Маєр підходить до української мови як самостійної і трактує її в повній відділеності від питання російської мови, тримаючись засади: „Окремий культурний розвиток робить мову самостійною“. І це він уважає за більше переконливий доказ, ніж „математичні“ таблички деяких наших учених. Коли Грушевський сказав, що ми м'єрд, бо маємо свою політичну історію від 5. віку, так Маєр каже, що українська мова самостійна, бо українці мають свою рідну матеріальну і духову культуру від пятого віку.

Після цього проф. Маєр обговорив систематично розвиток української мови, починаючи від старинного Київського, та зупинився довше при трьох періодах відродження та розвитку української мови в літературі, себто I-го — киянської доби, II-го — реформації в виниходу друку, та III-го — романтизму української мови.

Презенті спинився ширше над питанням, коли і чим є мовою або діалектом. Він подав лад своїх дослідів над хронологією розвитку української мови, а закінчив записав тезою проф. Степана Смоль-Стошкого та його учнів. Проф. Маєр не добачав більшого зближення між українською і південно-славянськими (сербською) мовами, а стоячи твердо на принципі окремішності української мови серед рідні славянських мов, приписує її до східно-славянської групи. Проф. Маєр казав на близькі зв'язки між мовою українською, білорусською і російською та приписує їх наслідком географічного положення, які близько мають і в інших готках мов, доріч-

ріжницю, на його думку, такі, як між мовами італійською та португальською, німецькою і голландською, італійською та французькою. Він стверджує, що на сході Європи живуть три окремі славянські народи зі своїми мовами, та рішуче виступає проти французької теорії про націю, напевно та націю творили приваженники одної державної території. Цю теорію вже з трудом можна застосувати до Франції самої, а щож зробити в Швейцарії? Та якщо не було, якої не триматись би теорії, українська мова була і є повнопрямною і самостійною.

Бо найвищим постулатом українського народу було між іншим удержати рідну мову, що засвід, не зважаючи на територіальні поділи, робила український народ єдиним і самостійним, та свідомим того завдання, до якого призначила його історія: бути культурним посередником між заходом і сходом.

Мельничук.

Діточі бібліотеки та наше духовенство.

Як б. учитель дуже цікавився виховними змаганнями серед нашого народу. Дорожу дошкільним вихованням дітей по закоротках, дорожу її вихованням у національному дусі в школі народній і середній. Уважаю, що одним з наймогутніших дивуїв виховання є діточі бібліотека.

Лихо лиш у тому, що у нас нема кому долати, щоб книжочка для молоді розходила між нею у мільйонах примірників. Загал батьків нашої дітвори, селяни і робітники, неохочіють ваги лектури для своїх дітей. Школа державна, з чужим учителем, не дасть нашої діворі книжки, що влекала національний дух у неї.

Недобитки нашого учительства в школах державних, залаяні долею своїх багатьох товаришів і товаришок, не вагаються зайняти бібліотекою для української дітвори, хоч обій-

Дешеві білі дні

з 40% знижкою ціни укладжес Галицький Ма-
газин Новин. — Галицька 15. — 15.000 штук
полотен по цінах нижче фабричних.

ВИБОРИ НА МІСЦЯХ.**ПЕРЕД ВОЛОСНИМИ ВИБОРАМИ В ДРОГОБИЧИНІ.**

Дрогобиччина, яка стоїть отже перед волосними виборами, поділена на 10 виборчих громад: Дерезичі, Добровілля, Горушко, Кропивниця, Новий, Лішня, Меданці, Найдорф, Підбуз, Рихтичі, Стебник. Окрім того дві громади: Східниця і Трушківська утворені як волосні громади. Осередками виборчих громад утворено переважно місцевості в містечках польсько-українським населенням, або такі, які є під впливом великого місцевої польської бюрократії. Так, наприклад зроблено у волості Рихтичі: громада Рихтичі має дві третини польського населення; у волості Найдорф: Найдорф населене в більшості німецькими колоністами і польськими робітниками; у волості Стебник: у Стебнику працює одна з найбільших селів і там зібралася чимало впливового польського робітництва; містечко Меданці і Підбуз, що теж є осередками виборчих громад, є одночасно осідками городського суду.

Загальне приготування виборів до волосних рад укладив Повітовий Народний Комітет у Дрогобичі дві наради громадських радних з цілого повіту, на яких пояснено виборчим постанови складеного виборчого регулятиву та подано вказівки для закладання виборчої організації. Крім того Н. Н. К. укладив передвиборчі зібрання громадських радних всьому, де того вимагала потреба. Такі передвиборчі зібрання були в Доброгості для виборчої громади Стебник, у Рихтичах, в Найдорфі, Кропивницю Новім, в Михайлівцях, в Дерезичах та пересіли їх д-р Степан Витвицький і для зібрання в Добровіллях д-р Блажківський. В кожній з волостей, окрім Горушко, організовано виборчі комітети, у склад яких входять: голова, заступник голови і по три представники громадських радних з кожної громади. Всюди рішено поставити українську листу кандидатур. Наслідком такої передвиборчої організації адміністраційна влада, яка спершу мала намір перевести вибори по волостях як одностайних виборчих округів, тепер зважала очевидно некорисний для нас поділ провінційних волостей на виборчі округи. Найтравніше буде українське становище у волості Рихтичі, яка має більшість польського населення і тим самим більшість польських радних. Справу в тій волості укладають ще отагоміне комуністів, які наприклад у Михайлівцях зібрати солтисом одного польського мешканця в селі, щоб тільки не допустити до вибору українського кандидата. Зрештою і по інших громадах, як Солець, Стебник, Волосині комуністи йшли за польською, або урядовою листом при громадських виборах. Вибори до волостей Кропивник, Горушко і Добровілля відбудуться вже в найближчих днях.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“

Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.

Виконує швидко і солідно всілякого
роду друкарські роботи
по найдешевших цінах!

стити, щоб вони не вплинули благородно на наше духовенство і не збудили в ньому масового відруху до чину.

А що справа вже „на добрій дорозі“, може послужити отсей факт: У віддалі 10 км. від Львова є село Пикіловичі, замішане у 75 при. українцями, в 25 при. латинниками. Офіційна статистика каже, що у ньому нема і 25 при. українців і тому школа там з польською мовою навчання, хоч до року 1925 була там українська викладача мови. Усі ці чинники зі Львова та сусідніх сіл намагаються аденационалізувати не лиш латинників, але й українців гр.-кат. обряду. І це їм щодо перших вдається. На пе-

зенові щодо других стоїть у першому ряді та-мошній гр.-кат. парох о. Василь Воронюк. Він то, крім праці в церкві, читальні та у двох кооперативах, заложив недавно церковну дитячу бібліотеку. Що неділі і свята ходить у церкві двоє дітей з ташкою і просять дрібних датків на дитячу бібліотеку, а батьки й матері кидають жертви радо. Бібліотека функтує дуже гарно. Завідує нею дружина о. пароха і дівчата просто видирає собі книжочки з рук.

Чи не гарний приклад до наслідування? Це ми бачимо за кільканадцять літ, якщо в кожній парохії було б чинна дитяча бібліотека?

І. Стронський.

Коли зліквідують Березу Картуську.

ВАРШАВА, ПАТ. Сенатська скарбово-бюджетова комісія радила в четвер над бюджетом м-ства внутрішніх справ у присутності мін. Косцялковського. Справоздавець сен. Ванкович сказав, що в Польщі в 1934 р., як і в усій Європі, зазначилася конспіраційна діяльність політичних груп. Уряд признав відповідним в інтересі загальної безпеки виступити енергійно та створив табір у Березі Картуській. Спочатку було там 250 інтернованих, тепер є 90. Чутки нібито зле поводяться там із інтернованими бесідник вважає полагодженнями відомою заявою міністра Косцялковського в бюджетовій комісії сойму. Бесідник думає, що як зникне причина, яка довела до створення табору інтернованих, тоді уряд його зліквідує.

Опісля референт навіз дані в справі кількості репресій у відношенні до груп, які висту-

пають проти уряду та держави. Дані ті доказують, що скількість репресій зменшилася.

Мін. Косцялковський відповідав на заклики уваги, зроблені підчас дискусії.

НОВЕ ВНЕСЕННЯ В СПРАВІ БЕРЕЗИ КАРТУСЬКОЇ.

Клуб Народовий ввій у соймі нове внесення в справі Берези Картуської. Домагаються, щоб утворити надзвичайну соймову комісію, яка розглянула би поведінку адміністраційної влади та поліції супроти інтернованих у Березі Картуській. Внесення це відіслали до комісії та нема сумніву, що це радше політична демонстрація.

Внесення це переслали до адміністраційної комісії на руки предсідника комісії віцепарш. Полякевича. Від нього належить устійнення ретинця скликання комісії.

За відокремлення пакту Ліги від верс. трактату.

З Парижа повідомляють, нібито німецький уряд у відповіді на англійсько-французьке про-пошення м. ін. зажадав, щоб пакт Ліги Націй відлучити від версальського трактату.

Міністр закордонних справ Німеччини Нейрат приняв амбасадора Англії Фікса й амбасадора Франції Понсета та засував їм відповідь ні-

мецького уряду на англійсько-французьке про-пошення. Відповідь прихильно відноситься до на-в'язання переговорів у справах, які затринуло про-пошення.

Зачувати, що Німеччина застерігається в справі приступлення до сх. пакту і в справі незалежності Австрії.

НОВИНКИ

— Преосв. Йосафат Коциловський виїхав з Перемишля до Риму, де переведе свичення нових гр.-кат. душпастирів. До Перемишля вернеться швидко за кілька тижнів.

— Реферат „Конституція людини і звания“, заповіджений на суботу 16. л., не відбудеться з причини занедужання прелегента д-ра С. Парфановича. Про новий речинець реферату буде окреме повідомлення.

— Львівська хроніка. В домі студентів ветеринарії при вул. Стельмаха 1. студент Теоф. Галіковський маніпулював револьвером. Куля зловила йому кість у руці. Студента забрали до шпиталю. — На Клепарівській вул. бандит

зирвав жінці майора Біліньській торбинку із 110 зол. і дрібничками. — При вул. Львівських Дітей 38 в хаті залізничника Йос. Ціциньського збухнула фляшка бензину, в якій дочка Ціциньського хотіла прати суконку. Вибух бензину попарив Ціциньського та його жінку й дві доч-ки та Йос. Заважу, який хотів ретувати попарених. Ранених забрали до шпиталю.

— Смерть робітника серед цвітів. У Лодзі 38-літній безробітний Вол. Стасяк про-сив огородинка, щоб його переночував. Огородник дозволив Стасякові переспатися в теплиці. Рано найшли Стасяка неживого, затроївся двоохисом вугля, який виділюють ці-ти. Огородника притягли до судової відпові-дальності під закидом негарного спричи-нення смерті.

Дописи.

ЧОРТКІВЩИНА.

Спільна просфора в Джурині, пов. Чортків. Дня 19. л. відбулася в селі Джурині спільна просфора, яку зливали спільно всі місцеві українські товариства. Виглядала гарно прибрано килимани та трапезна зала „Просвіти“, яку сільські громадяни Джурини виставили вкерт, бо було около 450 осіб. Під час свята промовляли: о. Н. Івахнюк, п. Р. Кавецький та п. С. Ногавський. Слід зазначити, що на просфорі було доволі місцевих „русских“, які шоразто більше починають пізнавати, де правда. Грімко змисли у піднебесні простори владимирити, які молили у Бога вкерті полі для українського народу, „щого дому господаря“. При цій нагоді зложили присутні 5 зол. на українських іввалів та 5 зол. на Р. Школу.

Вибори солтиса в Джурині. Джурин має 30 радних, з того: 11 українських, 10 польських та 9 „русских“. Завдяки деяким „русским“ солтисом вибрано „молоча“ Василя Колівошчу, його заступником українця Івана Браткова, голову місцевого Кружка „Рідної Школи“. Однак староста в Чорткові не затвердив нашого заступника без подання причини. При повторних виборах вибрано заступником Миколу Браткова с. Марка („русского“), за яким голосували всі українці, щоб оминати більшого лиха.

СПОРТ.

ПОГОНЬ — УКРАЇНА 2:0 (0:0, 0:0, 2:0).

Змагання за мистецтво Ажласи в галицькій, у яких молоденькі змагуни України ставили твердо чого ру-гнаним гречам Погоні у двох терсах. Швидко в ос-ганий терсі перемогла Погонь зі стріли Красуцького. Гру утруднювала сильна метелиця, та проте темто її було вкерт час жито і ситуації змінювались дуже шви-ко. Суддя п. Соколовський. Виділи, як змагуни на по-году, дуже багато.

УКРАЇНА — КРЕСИ (ТЕРНОПІЛЬ).

Змагання галицької дружини України з Кресами за мистецтво Ажласи відбудуться в неділю 17. л. м. пополуночі. Україна повинна кинти ці змагання вигра-ти, щоб заховити собі Ажласовість.

Львівські соколи розграють змагання за мистецтво у відбиванні.

У великій залі Соколів-Батька почалися у виторок 12. л. м. змагання за мистецтво у відбиванні львівських сокольських дружин на 1935 рік. Участь бере понад 20 дружин, бо деякі гнізда оголосили по кілька дружин. Кожного дня відбуваються стріли двох, або й чотирьох дружин, яким пригладують ендія в галерії. Така м-ова участь змагуни є доказом, що у львівських со-кольських товариствах процвітає відбивання дуже гар-но і захоплює шораз ширші круги молоді, а навіть і старших. Побажати, щоб ця діялка спорту прижила-ся найширше і на провінції, тим більше, що з нею зок-зані мінімальні кошти.

Нові книжки й журнали.

Улас Самчук: ГОРИ ГОВОРЯТЬ! Роман у 3-ох частинах. Чернівці: Бібліотека „Самостійної Думки“. Наказом автора, 1934, ст. 162.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення подання по відношенню.

Театри.

Великий Миський Театр.

Субота, 16. л. год. 7:30 веч. „Крик“.

Неділя, 17. л. год. 12 вночі. Театр для

дітей і молоді: В. Герц і Три пєси.

Неділя, 17. л. год. 3:30 поп. „Чужа дитина“.

Неділя, 17. л. год. 7:30 веч. „Крик“.

Театр Різнородностей.

Субота, 16. л. год. 7:30 веч. „Оборона

Кейсової! Брунона Вінаєра.“

Неділя, 17. л. год. 7:30 веч. „Оборона

Кейсової!“

Кіна.

АДРІА: „Нова Конча“.

АПОЛЬО: „Дочка генерала Панкрато-на“.

АТЛАНТИК: „Юлія“.

ВАНДА: „King-Kong“.

ГРАЖИНА: „Світ зміється“ музична

комедія.

КАСІНО: „Молодий ліс“ (на осн. В. Герца).

КОЛІСЕЙ: „Небезпечна гра“, ревія

„Темпо, темпо!“

КОПЕРНИК: „Петрусь“ із Фр. Галі

і „Фані і Фані у країні забави“.

МАРШЕНЬКА: „Живий застав“ і

„Парад на Червоній площі в Москві“.

МІРАЖ: „Кавальєрада життя та

смерті“, „Трубан Сам і сержант Грім“.

МУЗА: „Велика подія“.

ПАЛІС: „Чорна пера“ (Евг. Бодо).

ПАЛІС: „Жінка в його житті“, „Таємні

смак“.

РАЙ: „Уланські обіти“.

СВІТ: „Маріза Йорісак“ та „10-ий

любо“.

СОНЦЕ: „Шангаї-експрес“ і ревія.

СТИЛЕНЕ: „Циганські мелодії“ і ре-вія „Веселій мури“.

УТІНА: „Відважний хлопець“ (Джек

Купер) і ревія

ХІМЕРА: „Зміна серця“ (Дж. Кей-нор, Чарлз Фарелл).

Зарядонне радіо.

Субота, 16. лютого 1935.

Відень (306,8) 15:25 Вок авд. для мо-лоді, 17:25 Ян. образці (гутірка з муз. ілюстра), 20:00 Спів танок, сміх. Брати-слава (298,8) 17:20 Цити Словаччини (мол. дуєт), 20:05 Увертюра з ком. „Ми-кола з Дачин“, 21:00 Оп. вечір, Брно (325,4) 18:45 Югосл. пісні, 20:05 Мурин-ська ревія, Прага (470,2) 19:15, 11:05, 19:15 Сальон. й танк. музика, 15:55 Військова орх., Париж (1648) 13:00 Симф. концерт, 20:00 „Ла Шансон де Фортуніо“ оп. О-феєбаха, Білгород (437,3) 18:30 Пісеньки, орх., 20:40 Сербський вечір, Берлін (356,7) 15:35 Три мандрівники оновляють, 16:00 Вес. пополуноч, 20:10 „Боканіо“ оп. Суп-пе, Кен-гсустергавзен (1571) 19:15 За-бави для дітей, 14:00 Муз. всячина М-и-хон (405,4) 20:10 „Пісня дівчини“ оп. Н. Штрауса, Будапешт (350,5) 12:5, 22:05, 23:40, 23:30 Музика, 13:30 Спів, 17:30 Кон-церт, Мільно (368,6) 11:30, 17:05 Легка й танк. музика, 13:00 Муз. всячина, 21:00 „Норія“ оп. Бетіні, Рим (420,8) 13:05 Легка музика, 16:40 Для дітей.

Неділя, 17. лютого 1935.

Відень (306,8) 11:45 Симф. концерт, 13:40 Камер. музика, 18:10 Литовські нар. пісні, 20:05 „Цейтла Гавал“ оп. Абра-гама, Братислава (298,8) 13:30 Хор, 17:30 Спів, Кошиці (259,1) 16:00 Для Закар-паття, Мор. Острава (262,5) 9:25 Мор. нар. пісні, Прага (470,2) 11:00 Квартет, 13:45 Нар. пісеньки, Париж (1648) 17:45 Симф. концерт, 21:00 Музика год. Білго-род (437,3) 13:15 Популярні пісеньки, 18:30 Богарські пісні, Берлін (356,7) 18:00 „Він і вона“ оп. Геденгаузена, 19:10 Солисти, Кенігсвустергавзен (1571) 11:0 Репитаци пісень, 14:00 Пісеньки, Кельн (455,9) 18:30 „Корова Лір“ авд. на осн. Шекспіра, 20:00 Вечір опери й оперети, Ляйпціг (382,2) 19:30 „Дер Ваффенміт“ ком. оп. Льюїсінга, Мінхен (405,4) 10:40 Форт. соната д-моль Бетонена, 17:50 Камер. музика, Будапешт (350,5) 17:00 Дуєт гітаристів, 19:30 Форт. ресіталь, 21:30 Концерт, Мільно (368,6) 17:00 Лег-ка музика, Рим (420,8) 20:45 „Наді аго аль-міонс“ оп. Д'Аль Арджіне.

Львівське радіо.

Субота, 16. лютого 1935.

6:45 Ранішня авд., 7:50, 22:15 Рєдк. концерт, 11:57 Сигнал часу, 12:03 Метео-рологічні вістки, 12:05 Огляд поезії, 12:10 Концерт, 13:00 Полуноч. деїння, 13:05 Чайковський: Патетична симфонія: з гр. пл., 15:30 Експорт, 15:35 Віржа, 15:45 Найновіші гр. пл., 16:30 Весела авд. для дітей, 17:00 Популярна музика, 17:30 Пісні в супр. форт., 16:50 Новочасна ха-

та, 18:00 Львів осередок дітянства 18:15 Форт. твори, 18:45 Вулиці й будинки сьогоднішньої Москви, 19:00 Оркестра манголін стил, 19:20 Ласк — жито будно-го року, 19:30 Віолончель, фортепіано, 19:56, 19:56 Спорт. вістки, 20:00 Транси-а Відня: Спів, танок і сміх (відієські попури укл. Вікт. Грубого), 20:45 Веч. денник, 22:55 Як працюємо, 21:00 Симф. концерт (орх., спів), 21:45 Епос польської будівництва, 22:00 Транси. з Парижа: Поль Кавен вигодосить фейх: Цивіліза-ція в Польщі, 22:30 Танк. муз. з гр. пл., 23:05 Льюжа Глумилиця, 24:00 Танкова музика.

Неділя, 17. лютого 1935.

9:00 Ранішня авд., 10:00 Гр. пл., 12:05 Сільва рерум, мист. диття, 12:15, 13:15 Муз. поранок; Ситанок, день і ніч у Бреслі, 14:00 Авд. з маюди 5-х роко-вни лодзької радіостанції, 15:15 Оркестра гармонистів із гр. пл., 15:25 Огляд ринків рідних продуктів, 15:35 Твори на інстру-мент, 20:55 Почт.-техн. скринька, 21:16 Рєдк. концерт, 21:30, 22:10 Трансмісія з Будапешту: Вєвір оперети, 23:02 Танкова музика.

Дешевий місяць

у **ВЛАДНОМУ ВАРІ** — Львів, Ботів 12.
Усі товари по реалізації цін.
Для прикладу: шпрукс 180, флікель 60 сот.
перкаліна 70 сот. Полотня 55 сот.

книжки, одяг, а на бібліотеку мою та на театр в відсотково більше подавав, ніж по скінченні шкіл. До бурси ніколи не подавався, учив налість своїх товаришів, або приготував приналежності до матурі. Таких як я було більше в кожній класі. А нині?!. Тепер, скажуть, нікого нам учити! Та я до гіркої правди додаю ще одну. І сьогодні нині шукати гімназистів чи матурістів, щоб уміли приготувати з усіх предметів приватиста чи до вступного іспиту навіть учнів з нижчих класів. І саме ця обставина свідчить про нижчість теперішньої школи супроти передової більше, як те, що якихсь там предметів тепер менше вимагають. Фактом є, що навіть за теперішніми вимогами молоді менше уміє, бо за мало часу і праці витрачає на обов'язкові предмети. Не вміє заробляти тим, де могла би.

На університеті, в літах недовга підмоги, голодував я, бо за зарібки було трудно, коли треба було віддатися студіям зовсім. Почав рятуватися тим, що перейшов на харчі, зложив з молока, яєць, хліба. Добував деколи ласощі з анжовіни ковбаси та з дрітливих цукориних виробів. Ціла імпреза закінчилась сухотами в горішній кімнаті легень. Сухотів я сподівався хоч з трудом, хоч досвід був за дорогий. Та всеж дорого куплена наука придалася мені в пізнішій житті.

В 1915 р. попав я як цивільний в'язень за Урал. Спочатку з мусу, далі по заставі застав харчуватися виключно молоком та хлібом, хоч мясо, товщі були тоді дуже дешеві, а мої доходи дуже великі. Підчас трьох літ побуту в неволі я ледви кільканадцять разів мав до діла з мясом або іншою „людською“ стравою. Доля кинула мене по літах війни на польський далекий захід та привезла жити одиначем, відрізаним від сім'ї. Майже дев'ять літ жив я виключно хлібом і молоком. З тим я не афішувався, але люди знали. Одні мило-

сердилися, другі глазували з мене поза плечима. За тих дев'ять літ заощадив я на власнім харчі не менше 8 до 9 тисяч золотих, що їх обернув на науку дітей.

Про харчування майже нічого не читав я. Та мій більш тринадцятилітній досвід є також науковою книжкою хоч неопублікованою. Для моїх 70 кг. ваги вистарчало на день півтори літра незбираного молока та 70 декаграмів разового, найрадіше пшеничного хліба. Працював у службі бездоганно, поза службою, вдвоє, з'їдав більше. На вазі не спадав я, хоробливих якихось проявів через односторонність харчів не добував, сили до праці мені ніколи не бракло. Перед чотирма літами по кількатижневим м'ясоїдстві повинився у мене артритизм, який зник по переході на квасне молоко, при недовгих ліках. Яїця, як головний харч, відкинув я ще в університетських часах. Нині знаю, що він веде до недуг кормового каналу та жовчечних камнів. При праженні молочної кислом було переривати деколи сировиною з сировини чи деякої городовини. Підчас трилітнього вживання квасного молока навіть і зимою і сировина була зайва. Тепер тут у мене на провінції літра молока коштує 15 сот., а кілограм разового хліба 20. За 12 золотих місячно знову міг би я прохарчуватися без шкоди для здоров'я. У Львові, де все те дорожче, не перейшло би удержання вище 20 золотих, а так само в Вильні чи Кракові.

Я далекий від того, щоб накласти свою думку як єдино раціональну. Не кожний перемагає свою волю, зрікаючись приємності різноманітності в харчах. Навіть своїх дітей не приневолював я до цього (хоч щоправда не було потреби). Та коли чую, що хтось кидає студії тільки тому, що на прожиток не має, більше місячно як 30 золотих, або живе на ковбасно-росолово-чаєвих харчах тамагає розвиватися сухітничим бактеріям, мушу милосердитись та подати дрібку життєвого досвіду. Деяке, але у такім Львові, при зразково гігієнічній відживності, стерилізованім і дешевім матеріалі, який дає Маслосоюз є краща змога це перевести, ніж мені у моїх місцях побуту. Може кому це пригодиться.

Г. Говилівський.

Дешеві білі дні

з 40% знижкою цін уладжує Галицький Ма-
гніт Новин. — Галицька 15. — 15.000 штук
полотен по цінах нижче фабричних.

ВИБОРИ НА МІСЦЯХ.**ПЕРЕД ВОЛОСНИМИ ВИБОРАМИ В ДРОГОБИЧИНІ.**

Дрогобиччина, яка стоїть отже перед волосними виборами, поділена на 10 виборчих громад: Дерезичі, Добровілля, Горушко, Кропивник, Новий, Липля, Медичі, Найдорф, Пабуж, Рихтичі, Стебник. Окрім того дві громади: Східниця і Трушівська утворені як волосні громади. Осередками виборчих громад утворено переважно місцевості з мішаним польсько-українським населенням, або такі, які є під впливом впливом місцевої польської бюрократії. Так, наприклад зроблено у волості Рихтичі: громада Рихтичі має дві третини польського населення; у волості Найдорф: Найдорф заселене в більшості німецькими колоністами і польськими робітниками; у волості Стебник: у Стебнику працює одна з найбільших садів і там зібрався чимало напівпольського польського робітництва; містці Мелничі і Пабуж, що теж є осередками виборчих громад, є одночасно осередками городського суду.

Задля приготування виборів до волосних рад уладив Повітовий Народний Комітет у Дрогобичі дві наради громадських радних з цілою метою, як яких пояснено вибраним постанови складного виборчого регулятиву та поклали відповідальність за наладнання виборчої організації. Крім того Н. Н. К. уладив передвиборчі зібрання громадських радних воєди, де того вимагала потреба. Такі передвиборчі зібрання були в Доброгостві для виборчої громади Стебник, у Рихтичах, в Найдорфі, Кропивнику, Новім, в Михайловичах, в Дерезичах та переваж їх д-р Степан Витанський. Для зібрання в Добровіллі д-р Вільямович. В кожній з волостей, окрім Горушко, організовані виборчі комітети, у склад яких входять: голова, заступник голови і по три представники громадських радних з кожної громади. Воєди рішено встановити українську листу кандидатів. Наслідком такої передвиборчої організації адміністраційна влада, яка спершу мало намір перевести вибори по волостях як одностайних виборчих округів, тепер завела очевидно невпорядковану для на піділ поодиноких волостей на виборчі округи. Найістотніше буде українське становище у волості Рихтичі, яка має більшість польського населення і тим самим більшість польських радних. Справу в тій волості укладає ще становище комуністів, які наприклад у Михайловичах зібрали солтисом одного польського мешканця в селі, щоб тільки не допустити до вибору українського кандидата. Зрештою і по інших громадах, як Солець, Стебник, Болехівці комуністи йшли за польською, або урядовою листом при громадських виборах. Вибори до волостей Кропивник, Горушко і Добровілля відбудуться вже в найближчих днях.

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“

Львів, Ринок 10. Тел. 29-26.

Виконує швидко і солідно всілякого роду друкарські роботи

по найдешевших цінах!

Становище і значіння української мови.

Під таким заголовком мав при заповненні екзамену берлінського університету проф. унів. у Мюнхені д-р К. Г. Маєр цінний реферат, який зробив велике враження на присутніх. Вислід проф. Маєра мав те значіння, що дав змогу в такім вишнім науковім місці, як берлінський університет дати ясну відповідь тій частині німецького достові, яка цього питання зовсім не знає, та причинився чимало до його оповіщення. Вислід проф. Маєра важний далі як воєни доказ, що науковий світ західної Європи відривав уже давно з колишньою російською „темою“, опертою не на наукових дослідках, але на укладі 1876 року.

Проф. Маєр підходить до української мови як самостійної і трактує її зовсім відмінно від літвенської російської мови, тримаючись засади: „Окремий культурний розвиток робить мову самостійною“, і це він уважав за більше переконливий доказ, ніж „математичні“ таблиці деяких наших учених. Коли Грушевський сказав, що ми відріди, бо маємо свою політичну історію від 5. віку, та Маєр каже, що українська мова самостійна, бо українці мають свою рідну матеріальну і духову культуру від п'ятого віку.

Після цього проф. Маєр обговорив систематично розвиток української мови, починаючи від старинного Київля, та зупинився довше при трьох періодах відродження та розвитку української мови в літературі, особю І-го — княжої доби, II-го — реформації в виходу друку, та III-го — романтизму української мови.

Презент опинився ширше над питанням, чим діалект є мовою або діалектом. Він подав вислід своїх дослідів над хронологією розвитку української мови, а вкінці записав тезою проф. Степана Смоль-Стоцького та його учнів. Проф. Маєр не добував більшого зближення між українською і південно-слов'янськими (сербською) мовами, а оточили твердо на принципі окремішності української мови серед рідні слов'янських мов, причисляв її до східно-слов'янської групи. Проф. Маєр відносив на ближчі зв'язки між мовою українською, білоруською і російською та приписує їм належний географічний положення, як бачимо на карті і в інших географічних, політич-

ріжницях, на його думку, такі, як між мовами шведською та норвезькою, німецькою і голландською, італійською та французькою. Він стверджує, що на сході Європи живуть три окремі слов'янські народи зі своїми мовами, та рішуче виступає проти французької теорії про націю, націю то націю творили приналежники одної державної території. Цю теорію вже з трудом можна застосувати до Франції самої, а щож зробити із Швейцарією? Та якби не було, якої не триматись би теорії, українська мова була і є повноправною і самостійною.

Бо найвищим постулатом українського народу було між іншим удержати рідну мову, що завсід, не зважаючи на територіальні поділи, робила український народ нероздільним і самосвідомим, та свідомим того завдання, до якого призначила його історія: бути культурним посередником між заходом і сходом.

Мельничук.

Діточі бібліотеки та наше духовенство.

Як б. учитель дуже цікавився виховними змаганнями серед нашого народу. Дорожу дошкільним вихованням дитвори по захованках, дорожу її вихованням у національному дусі в школі народній і середній. Уважкою, що одним з найістотніших двигунів виховування є добіра діточа бібліотека.

Лихо лиш у тому, що у нас нема кому додати, щоб книжочка для молоді розходилась між нею у міліонах примірників. Загал батьків нашої дитвори, селяни і робітники, недоцінюють ваги лектури для своїх дітей. Школа державна, а чужим учителем, не дасть нашої дитворі книжки, що влекала національний дух у неї.

Недобитки нашого учительства в школах державних, залишки долею своїх батькох товаришів, не вагаються зайняти бібліотекою для української дитвори, хоч обі-

зачні чинники заявляють, що проти культурної праці українського вчительства нічого не будуть мати, назаки — будуть їй посягати. Загал українського вчительства, навчений досвідом, прислухується радше до голосу поліції...

Лишається тільки наше духовенство. І на нього, як такий став, що ще найменше залежний і з титулу звання душпастирів і виховників паде обов'язок, прегарний обов'язок, взяти справу виховання, зокрема справу дитячих бібліотек у свої руки.

Про вагу дитячих бібліотек із закликом до нашого духовенства до їх змаганням і ведення умістало „Діло“ кілька прегарних статей пера п. Я. Татоміра, остаточно у ч. 2 і 3. лютого п. р. під наг. „Наше духовенство і дитворі“. Зокрема у цій останній статті аргументи такі переконливі, що не можна помі-